

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.10.2016, sp. zn. 25 Cdo 5758/2015, ECLI:CZ:NS:2016:25.CDO.5758.2015.1

Číslo: 41/2018

Právní věta: Parkoviště označené a provozované v režimu P+R (park and ride, tj. zaparkuj a jed) nemá povahu hlídané garáže nebo zařízení podobného druhu ve smyslu § 2945 o. z., jestliže jeho provozovatel žádným způsobem nedeklaruje ani nevykonává ostrahu a vybavení parkoviště neslouží ke kvalifikovanému zabezpečení umístěných vozidel. Provozovatel takového parkoviště nemá objektivně danou přísnou povinnost (bez ohledu na protiprávnost a na zavinění) hradit škodu na vozidle a jeho příslušenství.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.10.2016

Spisová značka: 25 Cdo 5758/2015

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody

Předpisy: § 2945 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 25 Co 192/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Berouně rozsudkem ze dne 3. 2. 2015, č. j. 105 C 44/2014-43, zamítl žalobu, kterou se žalobce po žalovaném domáhal částky 120 000 Kč, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce dne 6. 3. 2014 v 6:11 hod. na ulici N. v B. zaparkoval na placeném parkovišti provozovaném žalovaným městem své osobní motorové vozidlo Škoda Octavia a téhož dne v 16:40 hod. zjistil jeho ztrátu. Parkoviště má charakter P+R, je oploceno a opatřeno na vjezdu i výjezdu závorami, které jsou ovládány parkovací kartou, sloužící k zaplacení parkovného. Kartou si řidič odebírá při vjezdu ze stojanu parkovacího zařízení. Tím podle soudu vzniká mezi provozovatelem parkoviště a uživatelem smluvní vztah, jehož obsahem je pronájem parkovací plochy, nikoliv služba hlídaného parkoviště. Provozovatel proto neodpovídá za škody vzniklé během parkování vozidla, jak je ostatně uvedeno i v provozním řádu umístěném u vjezdu na parkoviště. Soud věc posoudil podle § 2945 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“), a dospěl k závěru, že

předmětné parkoviště nebylo „zařízením podobného druhu“, jako jsou hlídané garáže, neboť žalovaný se nezavázal žalobcovo vozidlo střežit. Uzavřenost parkovací plochy sama o sobě charakter hlídaného parkoviště nezakládá, dopravní prostředky by musely být kvalifikovaně střeženy za pomoci personálu, technického zabezpečení či kombinace těchto prostředků (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. [25 Cdo 1174/2003](#)). Předmětné parkoviště jako hlídané označeno není a závory jsou pouze součástí systému pro výběr parkovného. U vjezdu do parkoviště se sice nachází mobilní buňka, ve které by mohl být přítomen hlídač či jiný pověřený pracovník, v daném dni ani v jiných dnech zde však žádná osoba nebyla a žalobce to ani netvrdí. Soud z toho uzavřel, že na základě relevantních skutečností žalobce nemohl nabýt dojmu, že parkoviště je hlídané. Žalovaný proto nemá objektivně založenou povinnost hradit škodu za odcizené vozidlo podle § 2945 o. z.

2. K odvolání žalobce Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 17. 6. 2015, č. j. 25 Co 192/2015-65, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a za správné označil i jeho právní závěry. Nad rámec argumentů obsažených v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že kritérium zabezpečení areálu je rozhodující podle stávající judikatury a přejímá je i nový občanský zákoník tak, že provozovatelé nehlídaných (byť placených) parkovišť nejsou povinnými osobami ve smyslu § 2945 o. z. Podle dostupných informací nejde dovodit, že by žalovaný hlídání vozidla žalobci nabídl nebo že by se žalobce mohl důvodně domnívat, že parkoviště je hlídané. Uzavřel proto, že žalovaný za vzniklou škodu neodpovídá.

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost ve smyslu § 237 o. s. ř. spatřuje v tom, že odvolací soud se odchýlil od ustálené praxe dovolacího soudu, a to při posuzování otázky, zda parkoviště bylo ve smyslu § 2945 o. z. hlídané. Podle dovolatele je i s přihlédnutím k rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [25 Cdo 1174/2003](#) rozhodné, zda jsou zaparkované dopravní prostředky střeženy před neoprávněným vniknutím, odcizením nebo poškozením, přičemž není podstatné, jakými prostředky k tomuto střežení dochází. Dovolatel je přesvědčen, že ze zjištěných skutečností (tj. oplocení parkoviště, závory bránící vjezdu a výjezdu vozidel bez parkovací karty, resp. bez zaplacení parkovného, a mobilní buňka nasvědčující potenciální přítomnosti pověřené osoby) by průměrný člověk mohl považovat parkoviště za střežené. Sledovat, zda je někdo v buňce přítomen, pak není povinností zákazníka. Nepovažuje rovněž za významné, že v provozním řádu není uvedeno, že se jedná o hlídané parkoviště, neboť podstatná je faktická povaha parkoviště. Navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí soudu prvního stupně, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na znění provozního řádu daného parkoviště, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že provozovatel neodpovídá za škody vzniklé během parkování. Z informací o cenách parkovného pak vyplývá, že denní sazba za 24 hodin činí 20 Kč, a z toho musí být osobě průměrného rozumu zřejmé, že parkoviště nemůže být s ohledem na nízkou cenu hlídané. Přítomnost závory není prvkem ostražky vozidel, nýbrž součástí výběrného systému parkovného. Dodává, že v případě § 2945 o. z. musí jít podle judikatury o aktivně hlídané (střežené) stání, což dané parkoviště nesplňuje. Žalovaný se nijak nezavázal vozidlo žalobce střežit a z pronájmu parkovacího místa provozovatel nenese objektivní odpovědnost za škodu. Navrhuje proto, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání žalovaného je přípustné, neboť otázka povinnosti provozovatele

parkoviště hradit škodu na vozidle podle nové občanskoprávní úpravy (§ 2945 o. z.) dosud nebyla dovolacím soudem řešena. Dovolání není důvodné.

IV. Důvodnost dovolání

6. Podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden; přitom je vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud je povinen přihlídnout k vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to i když nebyly v dovolání uplatněny. Existence takových vad nebyla dovolatelem namítána a nevyplývá ani z obsahu spisu.

7. Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatel uplatňuje jako důvod dovolání (§ 241a odst. 1 o. s. ř.), může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

8. Podle § 2895 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

9. Podle § 2945 odst. 1 o. z. je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

10. Tato úprava zakládá objektivně danou povinnost hradit škodu na věcech odložených při využívání služeb či nabízených aktivit, s jejichž povahou je obvykle spojena dočasná ztráta faktické dispozice s věcí ze strany vlastníka, který je adresátem takových činností. Odpovědnou osobou je provozovatel, jemuž zákon ukládá povinnost hradit škodu bez ohledu na protiprávnost a zavinění (jde o tzv. odpovědnost za výsledek), jsou-li naplněny zákonem stanovené kvalifikované okolnosti, tedy že na věci odložené v místě k tomu určeném (případně pro odkládání obvyklém) vznikla škoda ztrátou, zničením či poškozením. Obdobně konstruovaná povinnost hradit škodu na vozidlech a jejich příslušenství dopadá na provozovatele hlídaných garáží a zařízení podobného druhu, jestliže ze zařízení příslušného typu bylo odcizeno tam umístěné vozidlo nebo bylo poškozeno. Nejde ovšem o všechna parkoviště, garáže či jiné parkovací plochy, nýbrž jen o taková, která slouží k umístění dopravních prostředků s garancí jejich střežení ze strany provozovatele. Není přitom významné, jaký způsob střežení provozovatel zvolí a zda jej nakonec skutečně vykonává, rozhodující je, zda právě takovou službu nabízí a klient jeho nabídku přijme. K povinnosti střežit vozidla se provozovatel parkoviště může zavázat smlouvou, začasťe uzavíranou i konkludentně pouhým umístěním vozidla na určitém místě, lze-li ovšem dovodit, že doplňková služba spočívající v ostraze byla nabídnuta a přijata. Hlídanými parkovišti tedy nejsou automaticky jakákoliv parkoviště, kde se umístění vozidla zpoplatňuje; pokud se s ostrahou nepočítá, je úhrada parkovného plněním za krátkodobý pronájem parkovací plochy (místa). Na tom nic nemění ani okolnost, že se poplatek může vybírat pomocí mechanických prostředků, kde závora na výjezdu není prvkem ostrahy vozidel, nýbrž součástí výběrného systému.

11. Jak dovodily soudy obou stupňů a jak ostatně vyplývá i z dovolacích námitek, není sporné, že parkoviště provozované žalovaným městem, z něž bylo zřejmě odcizeno vozidlo žalobce, je celé ohraničeno plotem, přičemž vjezd a odjezd je zajištěn závorovým systémem a nachází se zde mobilní buňka. Nabídka či údaj, že jsou zde umístěná vozidla střežena, se na parkovišti ani v jeho okolí

nenachází. Parkoviště je vedeno a na místě označeno anglickou zkratkou P+R (park and ride, tj. zaparkuj a jed), což značí, že slouží především návštěvníkům města k zaparkování vozidel mimo centrum, do nějž již použijí prostředků hromadné dopravy. Smyslem takových parkovišť je omezení dopravy ve vnitřních částech města, proto jsou zpravidla provozována samotnými městy či jimi zřízenými subjekty a jde vlastně o jakýsi systém kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na veřejnou hromadnou dopravu. Tomu může odpovídat i motivačně nízká cena parkovného (někdy zahrnující i jízdné hromadnými prostředky městské dopravy), takže poukaz žalovaného na nízkou částku 20 Kč denně ještě charakter parkoviště provozovaného městem nevysvětluje. Není totiž vyloučeno, aby taková parkoviště byla zároveň i střežena a aby pak měla charakter parkoviště hlídaného, s nímž se pojí zpřísněný typ povinnosti provozovatele hradit škodu na umístěných vozidlech. V každém případě je u parkovišť typu P+R zřejmé, že nejsou obvykle koncipována bez dalšího jako parkoviště střežená a že by snad již z jejich povahy samotné plynul prvek zabezpečení vozidel před vznikem škody.

12. V posuzovaném případě je zřejmé, že v době parkování žalobcova vozidla nebylo parkoviště P+R v B. střeženo, žalovaný zde ostrahu ani neprovozoval ani takovou službu nenabízel. Spornou tak (z pohledu vznesených dovolacích námitek) zůstává otázka, zda předmětné parkoviště může naplnit kvalifikaci podle § 2945 o. z. tím, že by vzhledem ke všem okolnostem mohl dovolatel nabýt dojmu, že se o střežené parkoviště jedná, to vše posuzováno optikou § 4 odst. 1 obč. zák., podle nějž se má za to (vyvratitelná domněnka), že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku očekávat.

13. Popsaná povaha P+R parkovišť je všeobecně známa a ani při posouzení situace na předmětném parkovišti nelze dospět k jinému závěru, než jaký učinily soudy nižších stupňů, že z pohledu průměrné osoby (§ 4 odst. 1 o. z.) nevykazovalo zařízení provozované žalovaným městem znaky hlídaného parkoviště. Oplocení spolu se systémem automatických závor napojených na výběrný systém má sice určité ochranné prvky, ovšem slouží především tomu, aby zabránilo odjezdu bez zaplacení parkovného, případně libovolnému vstupu osob na parkovací plochu, nikoliv již tomu, aby zabránilo odcizení vozidla. K tomuto závěru dospěla i judikatura dovolacího soudu podle předchozí právní úpravy, která v tomto směru byla prakticky shodná – srov. též dovolatelem zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. [25 Cdo 1174/2003](#), a jeho závěr, že objektivní odpovědnost provozovatele podle § 435 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, přichází do úvahy jen tehdy, disponuje-li provozovatel zařízením způsobilým zajistit ostrahu vozidel a zároveň tomu odpovídající kvalifikovanou činnost nabízí a provozuje. Stejně tak vykládá i právnícká literatura již nově koncipované ustanovení § 2945 o. z., v němž byl důraz na kvalifikované provádění služeb ostrahy garáže či parkoviště posílen přívlastkem hlídaný [srov. BEZOUŠKA, P. in HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1667].

14. Ani mobilní buňka umožňující přítomnost personálu ještě neznačí, že je zde obsluha střežící vozidla. Dovolatel, ačkoliv užíval předmětné parkoviště pravidelně (jakkoli samozřejmě není jeho povinností kontrolovat, zda je buňka obsazená), v řízení netvrdil ani neprokazoval, že by kdykoliv dříve nějakou pověřenou osobou v buňce či poblíž parkoviště při střežení vozidel viděl. Z prosté přítomnosti mobilní buňky na parkovišti bez přítomnosti hlídače nelze tedy vyvodit závěr o hlídání parkoviště, který by vedl ke zpřísněné povinnosti k náhradě škody podle § 2945 o. z.

15. Lze poukázat i na znění provozního řádu, ve kterém žalovaná výslovně uvádí, že neodpovídá za škody vzniklé během parkování vozidla. I když provozovatel není oprávněn jednostranným prohlášením svou povinnost hradit škodu vyloučit, ukládá-li mu ji zákon, na druhé straně nemá zákonnou povinnost (a v daném případě ani povinnost smluvní) parkoviště střežit, takže zmíněné sdělení lze v souhrnu všech dalších okolností považovat za nepřiliš šťastně formulovanou, nicméně jednoznačně vyznívající informaci o tom, že parkoviště není provozováno jako hlídané (mezi tímto

sdělením a skutečně realizovaným způsobem není žádný rozpor). Kromě toho provozní řád výslovně uvádí, že parkovné je pouze cenou za pronájem parkovací plochy.

16. Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný žádným způsobem nedeklaroval ostrahu parkoviště, prvky přítomné na předmětném parkovišti nelze považovat za kvalifikované zabezpečení ve smyslu § 2945 o. z. a nebylo shledáno, že by žalobce vzhledem ke všem těmto okolnostem měl relevantní důvod domnívat se něco jiného. Lze proto uzavřít, že P+R parkoviště na N. ulici v B., z něž bylo odcizeno vozidlo, nebylo parkovištěm hlídaným. Žalované město jako jeho provozovatel proto nemá objektivně danou přísnou povinnost hradit škodu na vozidle podle § 2945 o. z., a jestliže dovolatel netvrdil, že by škoda vznikla porušením zákona (§ 2910 o. z.) nebo smluvní povinnosti (§ 2913 o. z.) ze strany žalovaného, není nárok na náhradu škody opodstatněný.

17. Z těchto důvodů je zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu věcně správný; Nejvyšší soud proto dovolání žalobce podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.